

طراح: هما ضیائی

اداره کل آموزش و پرورش ساوه

نام درس: علوم و فنون 3

رشته: علوم انسانی

زمان: 85 دقیقه

تاریخ امتحان: / / 97

نام و نام خانوادگی: نوبت:

0/5

الف) تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی (4) نمره.

10- این جملات در رابطه با کدام شاعر عصر بیداری می‌باشد؟

« شاعر وطنی و از موسیقی‌دانان بزرگ عهد مشروطیت بود و عرصه هنر وی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهان نقش بسیار مؤثری داشت.»

0/5

2- پروین اعتصامی در قطعات خود به کدام شاعران نظر داشته است؟

3- از ویژگی‌های زبانی نثر معاصر تا انقلاب اسلامی دو مورد بنویسید؟

0/5

0/5

4- بارزترین شاخصه‌های زبان شعر عصر بیداری چیست؟

1

5- چهار مورد از شاخص‌ترین درون مایه‌های شعر عصر بیداری را بنویسید؟

1

6- چه عواملی در ایجاد نهضت بازگشت ادبی معاصر بودند (2 مورد ذکر کنید)؟

ب) موسیقی شعر (6) نمره.

1/5

7- نشانه‌های هجایی بیت زیر را به دو صورت برش بزنیید و پس از تعیین پایه‌های آوایی وزن آن را بنویسید.
کشتی شکستگانیم، ای باد شرطه برخیز باشد که باز بینیم دیدار آشنا را

1

8- مصوت بلند «ی» در چه صورت همیشه کوتاه است و مصوت بلند «و» در چه صورت همیشه بلند است؟

0/5

9- تقطیع مثال‌های زیر به صورتی که بین کمانک تقطیع شده است، با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد؟

ب - ساقی ما

الف - تو گفתי

(— U U —)

(— — —)

1/5

10- در بیت زیر کدام یک از اختیارات زبانی به کار رفته، آن اختیار را توضیح دهید؟

کیسه هنوز فربه است، با تو از آن قوی دلم چاره چه خاقانی اگر کیسه رسد به لاغری

1/5	11- وزن شعر را در اشعار نیما بی زیر مشخص کنید . میان مشرق و مغرب ندای محتضریست که گاه می گوید ...
1	(پ) زیبایی شناسی (6) نمره. 12- در شعر زیر آرایه ی مراعات نظیر بین کدام از کلمات برقرار شده است ؟ من مسلمانم، قبله ام یک گل سرخ، جا نمازم چشمه، مهرم نور، دشت سجاده من.
0/5	13- کدامیک از ابیات زیر به آیه 115 سوره بقره «فَأَيْنَمَا تَوَلَّوْا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ» اشاره دارد؟ الف (جانم ملول گشت ز فرعون و ظلم او ب) یار بی پرده از در و دیوار آن نور روی موسی عمرانم آرزوست در تجلی است یا اولی الابصار
0/5	14- گزینه درست را با توجه به بیت داده شد علامت بزنید. الف) اغراق (ب) تشبیه (ج) واج آرایی (د) همه موارد
1	15- در کدام یک از ابیات آرایه ای ایهام تناسب وجود دارد؟ ایهام آن را توضیح دهید. الف) بی مهر رخت روز مرا نور نمانده است ب) روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است. زان زمان جز لطف و خوبی نیست و در تفسیر ما
1/5	16- در بیت زیر لف و نشرها را بیابید و نوع آن را مشخص کنید: (مرتب و مشوش) فرو رفت و برفت روز نبرد به ماهی نم خون و بر ماه گرد
1/5	17- با توجه به ابیات ، آرایه ی مربوط به آن ها را متصل کنید. الف) تویی بهانه آن ابرها که می گریند ب) بر لب کوه جنون خنده ی شیرین بهار ج) نیست پروا تلخکامان را ز تلخی های عشق الف) حس آمیزی ب) اسلوب معادله ج) حسن تعلیل بیا که صاف شود این هوای بارانی نقش زخمی است که از تیشه ی فرهاد شکفت . آب دریا در مذاق ماهی دریا خوش است.
2	کارگاه تحلیل فصل (4) نمره. 18 - شعر زیر را از نظر آرایه های بدیع معنوی بررسی کنید. غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم گشت از برق تو ظاهر نور ایمان ای قلم خوش حمایت می کنی از شرع قرآن ای قلم مشکلات خلق گردد از تو آسان ای قلم نیستی آزاد در ایران ویران ای قلم

19- پایه‌های آوایی بیت زیر را بنویسید، سپس وزن و بحر آن را تعیین کنید .
هر دم از سرگستگی چون گرد می‌پیچم به خود هم‌رهان رفتند و من تنها به صحرا مانده‌ام

کنار نام تو پهلو گرفت کشتی عشق

بی‌که نام تو آرامشیت طوفانی

موفقیت و شادکامی شما را از خداوند متان خواهانم _هما ضیائی

کلید سؤالات علوم و فنون 3

1- عارف قزوینی 0/5

2- انوری و سنایی 0/5

3- زبان داستان به ویژه در زمان جنگ بیشتر عامیانه است - ساده نویسی 0/5

4- سادگی و روانی 0/5

5- آزادی، وطن، قانون، تعلیم و تربیت جدید و ... 1 نمره

6- تاراج کتابخانه ی اصفهان و افتادن کتابها به دست مردم - توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و شاعری - 1 نمره - صفحه 13

7- کشتی شکستگانیم ای باد شرطه برخیز

__ U _ U _ __ U _ U _ __

تقطیع هجایی 0/5 نمره دو برش 0/5

اسم وزن = مفعول و فاعلاتن - مفعول و فاعلاتن / مستفعلن فعولن - مستفعلن فعولن

8- مصوت بلند (ی) در کلمات مانند: بیا، گیاه ... همواره کوتاه است و مصوت بلند (و) در کلمات تک هجایی بو، رو ... هیچ گاه کوتاه نمی شود. هر مورد 0/5 نمره و در کل 1 نمره.

9- (الف) بلند تلفظ کردن مصوت های کوتاه (ب) کوتاه تلفظ کردن مصوت های بلند 5/0 نمره.

10- قلب 0/5، شاعر می تواند بنا به ضرورت وزن یک هجای بلند و یک هجای کوتاه کنار هم را جابه جا کند و به جای یک هجای کوتاه و بلند (u_) یک هجای بلند و یک هجای کوتاه بیاورد (u_) یا برعکس. 1 نمره.

11- میان مشرق و مغرب ندای محتضریست مفاعِلن فعَلاتن، مفاعِلن فع لن 1 نمره.

که گاه می گوید ... مفاعِلن فع لن 0/5 نمره.

12- قبله، جانماز، مهر و سجاده 1 نمره.

13- «ب»

14- «د» 15- «ب» 0/5. توضیح: آیت در این بیت به معنی «نشانه» است؛ معنی دیگر آن «آیه» است که در این معنی با

واژه «تفسیر» تناسب دارد. 1 نمره.

16- لف: (فرو رفت و بر رفت) 0/5. نشر: (به ماهی نم خون - بر ماه گرد) 0/5. نوع: مرتب است 0/5 نمره.

17- الف با ج / ب با الف / ج با ب / 1/5 نمره.

18- الف (تلمیح در بیت اول به آیه ی ن والقلم و ما یسطرون 0/75.

(ب) مراعات نظیر بین واژه های برق، ظاهر و نور 0/75.

(ج) تضاد بین واژه های آسان و مشکل 0/5.

19- هر دم از سر گشتگی چون گرد می پیچم به خود همرهان رفتند و من تنها به صحرا مانده ام.

__ U _ __ U _ __ U _ __ U _

الف) تقطیع یک مصرع 0/5 نمره.

(ب) وزن: فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلن 0/5 نمره.

(ج) بحر: رمل مَثَمَّن محذوف (رمل مَثَمَّن) 0/5 نمره.

پایان

همکار عزیز خسته نباشید.